

واکنش در شرایط اضطراری و مدیریت بحران

نویسندگان:

دکتر کامران رضایی، استادیار دانشکده فنی تهران، مدیرعامل شرکت مشارکتی

TÜV Academy Iran-Germany، رئیس هیئت مدیره

، سرممیزارشد **TÜV Cert**

مهندس علیرضا ارزنده، مسئول حیطه تخصصی مهندسی ایمنی **TÜV Academy**

Iran-Germany، ممیز **TÜV Cert** در سیستم های مدیریت ایمنی، کیفیت و **HSE**

چکیده:

یکی از الزامات مهم و تعیین کننده در سیستم های مدیریت ایمنی و حتی سیستم مدیریت زیست محیطی الزامی تحت عنوان " آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری " می باشد. دلیل گنجاندن این الزام در استانداردهای یاد شده اهمیتی است که این موضوع در کاهش عواقب حادثه دارد چرا که وجود خطاهای پنهان در سیستم همواره محتمل بوده و تمامی سازمان ها متأثر از عوامل بیرونی می باشند. گاهی این تأثیرات سازمان را به بحران کشانده و باعث بروز اختلالات اساسی در سیستم ها می گردند. با داشتن طرحی در خصوص آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری می توان تأثیر عوامل بیرونی - پس از بلفعل شدن این عوامل - را تا حد قابل ملاحظه ای کنترل نمود و کاهش داد.

واژگان و تعاریف:

- **Emergency**: واقعه ای غیر عادی که فرآیند، پرسنل یا سرمایه های سازمان را تهدید می نماید. [۱]
- **Emergency Response**: برنامه ریزی ها و ایجاد هماهنگی لازم برای مقابله با یک رویداد شامل خطراتی که سیستم را تهدید می کند و تاکتیکهای مقابله با آنها. [۱]
- **Crisis**: رویدادی که بصورت ریشه ای خوش نامی سازمان، آینده آن و فرآیند تولید آن تحت تأثیر نامطلوب قرار دهد. [۱]

- **Incident Commander:** فرمانده ارشد عملیات واکنش در شرایط اضطراری و مسئول کمیته بحران سازمان.[۲]
- **On-scene Commander:** فرمانده اجرایی عملیات واکنش در شرایط اضطراری که در محل حادثه مستقر بوده و اطلاعات لازم را به کمیته بحران ارسال و دستورات مربوطه را از فرمانده ارشد دریافت و اجرا می نماید.[۲]

مقدمه:

بهر اندازه که اقدامات پیشگیرانه^(۱) در سطح مطلوبی قرار داشته باشد غفلت از اقدامات واکنشی^(۲) عواقب بسیار خطرناکی را بدنبال خواهد داشت. از آنجا که دستیابی به ایمنی ۱۰۰٪ ممکن نمی باشد، در کنار اقدامات پیشگیرانه بایستی طرحی برای مقابله با حوادث پیش بینی نشده و یا وضعیت های اضطراری در سازمان وجود داشته باشد. در وضعیت موجود کشور اکثر صنایع اقدام به تدوین طرحی تحت عنوان ”طرح واکنش در شرایط اضطراری“ یا ”طرح مقابله با بحران“ نموده اند که عمداً از کارآیی لازم برخوردار نمی باشد. در این مقاله سعی شده با بررسی استانداردهای مطرح ایمنی نظیر OSHA 3088:2002 به الزامات این استاندارد نگاهی داشته باشیم و ارتباط این استاندارد عملیاتی با سیستم های مدیریت ایمنی مانند OHSAS 18001:1999 و HSE-MS:2002 را مورد بررسی قرار دهیم. در ادامه به اشکالات کلی مشاهده شده در طرح های مقابله با شرایط اضطراری موجود در کشور اشاره شده و در مقایسه با استاندارد، راهکارهای علمی و عملی لازم جهت بهبود طرح ها ارائه می گردد. عدم کفایت طرح های یاد شده عمدتاً به دو عامل بستگی دارد. اول ضعف در برنامه ریزی و طرح تهیه شده بگونه ای که این طرح توانایی اتصال بخش های سیستم را ندارد و بخش دوم شامل عدم کفایت تیم ها در اجرای مفاد طرح می باشد که این مهم را می توان با تمرینات ادواری رفع نمود. برای تهیه یک طرح آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری موثر سه مرحله اصلی وجود دارد که شامل شناسایی پتانسیل های بحران، برنامه ریزی برای واکنش و ارزیابی برنامه ها می باشد.

(1) Reactive

(2) Proactive

مواد و روش‌ها :

هدف اصلی این مقاله معرفی استانداردهای مطرح در خصوص آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری، شرح الزامات مربوط به طرح و شناسایی نقاط ضعف طرح‌های تدوین شده در سازمان‌های کشور می‌باشد که طی ممیزی‌های صدور گواهینامه‌های OHSAS 18000:1999 نگارندگان با آن برخورد نموده‌اند.

با توجه به انجام ممیزی‌های مقدماتی و صدور گواهینامه OHSAS 18000:1999 و HSE-MS در صنایع مختلف کشور، منابع مورد بررسی این مقاله عمدتاً مستندات مربوط به سیستم‌های مدیریت ایمنی صنایع داخلی و حوادث طبیعی (مانند زلزله بم) و حوادثی نظیر حادثه قطار نیشابور و پیامدهای آن می‌باشد. در ادامه کاستی‌ها و انحرافات مربوط به طرح‌های با روش‌های استاندارد موجود مورد بررسی قرار گرفته است. در این رابطه با توجه به نو پا بودن سیستم‌های مدیریت ایمنی در بنادر و کشتیرانی، سعی نویسندگان به مقایسه مطالعات انجام شده با استانداردهای موجود جهت ایجاد منبعی برای پیشگیری از تکرار اشتباهات گذشته و طرح‌ریزی یک طرح آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری موثر در بنادر و کشتیرانی معطوف می‌باشد.

۳- آمادگی برای واکنش در شرایط اضطراری:

در حالت واقعی همواره احتمال وقوع رویدادهایی که می‌توانند سازمان را دچار بحران نمایند وجود دارد و از طرفی زمان وقوع تعدادی از این رویدادها غیر قابل پیش‌بینی می‌باشد مانند زلزله، سیل، جنگ و تندیاباها. لذا شناسایی این پتانسیل‌ها (مواردی که می‌توانند سازمان را به بحران بکشانند) همچنین ایجاد و حفظ آمادگی برای واکنش در این شرایط می‌تواند خسارات ناشی از اینگونه وقایع را به حداقل برساند.

شناسایی پتانسیل‌های بحران در کارخانجات و سازمان‌ها اولین قدم در راه کنترل حوادث منتج از این پتانسیل‌ها می‌باشد. تا زمانی که شناختی کامل و کافی از خطرات موجود در سازمان نداشته باشند قادر به برنامه‌ریزی برای مقابله با آنها نخواهند بود. در بخش شناسایی پتانسیل‌های بحران توجه به طبیعت فرآیند^(۱) بسیار مهم می‌باشد. بر اساس تعریف استاندارد

(1) Process nature

OSHA 3088:2002⁽²⁾ حالت اضطراری می‌تواند به مواردی مانند نشت گاز سمی، ریزش مواد شیمیایی، نشت مخاطره آمیز گازهای قابل انفجار و اشتعال، انفجارات و حریق‌ها اطلاق گردد. بدیهیست موارد بحران زای اشاره شده در بالا در واحدهای⁽¹⁾ مختلف سازمان توسط سازه‌ها و فرآیندهای مختلفی می‌توانند فعال شده و به پیکره اصلی سازمان آسیب برسانند. مرحله دوم ایجاد آمادگی و برنامه‌ریزی برای واکنش در شرایط اضطراری، شناسایی پتانسیل‌های پاسخگویی در مقابل بحران می‌باشد. در این مرحله سازمان علاوه بر تجهیزات و استعدادهای درون سازمانی امکانات برون سازمانی (تاسیسات موجود در مجاورت سازمان) که امکان استفاده از آنها وجود دارد را نیز مورد شناسایی و ارزیابی قرار خواهد داد. در اینگونه موارد معمولاً سازمان با امضاء تفاهم‌نامه با سازمان‌های مجاور از ایشان در وضعیت‌های اضطراری کمک می‌گیرد.

در مرحله بعد با بررسی پتانسیل‌های بحران و استعدادهای پاسخگویی سازمان اقدام به تدوین برنامه‌هایی برای واکنش در شرایط اضطراری می‌نماید. در این مرحله با پیگیری سناریوهای از پیش تعیین شده، سازمان به ارزیابی برنامه‌ها و استعدادهای پاسخگویی شناسایی شده می‌پردازد. تمامی مراحل فوق نیاز به پیروی از اصول و قواعد خاصی دارد که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد.

۳-۱- طرح‌ریزی:

موثر بودن و کفایت طرح‌های آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری به تعدد این طرح‌ها و اجرای آموزش‌های مرتبط با آنها بستگی دارد. می‌دانیم که بدون تعهد مدیریت هیچ برنامه ایمنی به نتیجه نخواهد رسید، طرح‌های مورد بحث نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشند. بنابراین از وظائف مدیریت می‌باشد که نسبت به موثر بودن و کفایت این برنامه‌ها حساسیت نشان داده و دستورات لازم در خصوص بروزآوری این برنامه‌ها را ابلاغ نماید. طرح‌های اضطراری بایستی به اطلاع پرسنل رسیده و در دسترس ایشان قرار داشته باشد. هر یک از طرح‌ها بایستی حداقل شامل موارد زیر باشد: [۶]

– روش‌های فرار اضطراری و مسیرهای فرار

⁽²⁾ Occupational Safety & Health Administration

⁽¹⁾ Plants

- رویه‌های عملیاتی که بایستی توسط پرسنل مستقر در سایت پیروی شود. این رویه‌ها بایستی شامل روش‌های خارج کردن سیستم از سرویس بصورت اضطراری^(۲) باشد و قبل از تخلیه اضطراری واحد به اجراء گذاشته خواهند شد.
 - رویه‌هایی برای شمارش پرسنل پس از تکمیل طرح تخلیه اضطراری^(۳)
 - آموزش تعدادی امدادگر و تجهیز لوازم پزشکی لازم.
 - روش‌های اطلاع رسانی حوادث که نشانگر طریقه اعلان حوادث توسط پرسنل به گروه‌های مربوطه می‌باشد.
 - مشخص نمودن اسامی و سمت‌های سازمانی که بایستی در کمیته بحران حضور بهم رسانند.
 - لیست تلفن‌ها و اطلاعات لازم و ضروری.
- اکثر سازمان‌هایی که در داخل کشور اقدام به تدوین طرح آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری نموده‌اند به شمارش پرسنل پس از حادثه، لیست تلفن‌های ضروری افراد درون سازمانی، اقدامات لازم پس از اجرای طرح اضطراری و تکمیل طرح مذکور توجه مفیدی ننموده‌اند. مشخص نمودن وظائف و مسئولیت‌ها همچنین تعیین اختیارات مهمترین اقدام در تهیه طرح بحران می‌باشد. اختیارات و مسئولیت‌ها در خصوص کنترل بحران در سازمان بایستی به مدیریت ارشد سازمان و در غیاب وی جانشین وی ختم شود. اهمیت این موضوع هنگامی که به موضوع ژرف‌تر نگاه کنیم نمایان می‌شود. در زمان بروز بحران استفاده صحیح از منابع استراتژیک، همچنین نفوذ فرامین امری حیاتی می‌باشد در حالیکه بعضی از سازمان‌ها مدیریت بحران را به عهده رئیس ایمنی و بهداشت خود گذاشته و انتظار داشته‌اند این چیدمان و برنامه‌ریزی خواسته‌های سازمان را برآورده نماید. پر واضح است مدیریت‌های بالاتر حرف شنوی لازم را از ایشان نداشته و از سوی دیگر استفاده از منابع سازمانی در صلاحیت ایشان نمی‌باشد.
- از کار افتادن سیستم بیسیم سازمان و مختل شدن ارتباطات در داخل سازمان بهر دلیل از مواردی می‌باشد که دور از ذهن نیست بنابراین سازمان بایستی کانال‌های ایمن ارتباطی درون

(2) Emergency shut down

(3) Evacuation Planning

سازمانی خود را تقویت نموده و به حالت اضطراری این سیستمها توجه نماید. همزمان به ارتباطات برون سازمانی نیز توجه لازم را معمول نماید.

۳-۲- آموزش:

ارتباطات سازمانی، آموزشهای مورد نیاز و چگونگی پیگیری بروز وقایع اضطراری از دیگر موارد مهم طرحریزی می باشد. در زمینه نیازهای آموزشهای در زمان وقوع بحران حداقل توجه به آموزشهای زیر لازم و ضروریست:

- آموزش تخلیه اضطراری.
- آموزشهای مربوط به شناسایی آذیرهای اضطراری.
- آموزش مربوط به طریقه اطلاع رسانی حوادث توسط پرسنل.
- رویه های خارج نمودن واحد از سرویس^(۱).
- پتانسیل های وقوع وضعیت اضطراری.
- این آموزشها در زمانهای زیر به پرسنل ارائه خواهد شد [۱]:
- هنگام شروع بکار سازمان
- برای کارمندان جدیدالاستخدام
- هنگامی که دستگاه جدید، موادی جدید یا فرآیندی جدید به سیستم اضافه می شود.
- هنگامی که رویه ها بروز شده یا تغییر می یابد.
- هنگامی که تمرینات انجام شده نشانگر نیاز پرسنل به آموزش بوده باشد.
- حداقل سالانه یکبار.

۳-۳- اجرا:

پس از تکمیل طرحریزی و ارائه آموزشهای لازم سازمان بایستی با اجرای مانورهای وضعیت اضطراری - همسو با پتانسیل های شناسایی شده - بر اساس سناریوهای از پیش تعیین شده

^(۱) Emergency Shut down

اقدام نماید. در این مرحله کاستی‌های مرحله طرح‌ریزی و آموزش‌های تکمیلی مورد نیاز شناسایی خواهد شد.

انجام تمرینات آتش‌نشانی^(۱) در سازمان‌ها امری حیاتی می‌باشد، اما توجه به این نکته که نباید مرتبه مانورهای واکنش در شرایط اضطراری تا حد یک تمرین آتش‌نشانی تنزل پیدا نماید امری حیاتی است.

در تمرینات آتش‌نشانی تیم‌های محدودی در عملیات شرکت دارند و عملکرد پرسنل یک واحد به اضافه عملکرد پرسنل آتش‌نشانی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد اما در مانورهای وضعیت اضطراری تمامی واحدهای سازمان و پرسنل مربوطه درگیر بوده و هماهنگی و عملکرد ایشان مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

مانورهای انجام شده بایستی در دو مرحله برنامه‌ریزی گردند مرحله اول آزمون تئوری مانور و در مرحله دوم آزمون عملی مانور. در مرحله اول سوالاتی پیرامون رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و پتانسیل خطر از پرسنل واحد پرسش خواهد شد؛ در این مرحله دانش تئوری پرسنل در خصوص دستورالعمل‌ها و موارد مشابه مورد بررسی قرار می‌گیرد چنانچه نیاز به آموزش مضاعف احساس نشود مانور به مرحله عملی خواهید رسید. در مرحله عملی بدون اطلاع قبلی سناریوی از پیش تعیین شده به مرحله اجرا گذاشته خواهد شد و تمامی واحدهای درگیر در عملیات شرکت خواهد نمود.

در تعداد کثیری از سازمان‌های کشور انجام مانور در حد اجرای یک تمرین آتش‌نشانی پیگیری می‌شود و بازخوردهای لازم پس از تمرین به سازمان برگردانده نمی‌شود و حتی در مواردی مانور با اطلاع قبلی برگزار می‌شود که صحت و شرایط واقعی مانور را تحت الشعاع قرار می‌دهد.

۳-۴- ارزیابی:

ارزیابی عملکرد نفرات کلیدی و تیم‌های عمل‌کننده در بحران پس از اجرای مانور الزامیست. برای ارزیابی مانورها و عملکرد افراد و تیم‌ها بایستی شاخص‌هایی تعیین و مورد بررسی قرار گیرد. در راستای این مهم تشکیل تیم ارزیابی برای کنترل صحنه عملیات، مستند نمودن

(1) Fill Drill

واکنش‌ها و مواردی اینچنینی لازم و ضروریست. استفاده از چک لیست توسط تیم ارزیابی بسیار مفید خواهد بود. جلسه ارزیابی مانورها می‌تواند بلافاصله پس از اجرا یا با فاصله زمانی

کمی پس از اجرا برگزار شود. در این جلسه افراد کلیدی و سرپرستان تیم‌های عمل‌کننده شرکت خواهند داشت و نکات قوت و ضعف مانور را بررسی و ارزیابی خواهند نمود.

۴- موارد مهم در یک طرح‌ریزی:

موارد زیر به عنوان نکات مهم در یک طرح‌ریزی مورد توجه خواهند بود:

- مشخص نمودن فرمانده ارشد^(۲)، مسئولیت‌ها و اختیارات وی (با توجه به مطالب قید شده در بالا فرمانده ارشد همان مدیریت ارشد خواهد بود که تام الاختیار می‌باشد).
- مشخص نمودن فرمانده عملیات مستقر در محل حادثه^(۳)، مسئولیت‌ها و اختیارات.
- تهیه طرح‌های عملیاتی برای مقابله.
- جمع‌آوری اطلاعات اضطراری مورد نیاز (شامل عوامل بحران ساز، پتانسیل‌های پاسخگویی و...).
- تهیه و بروزآوری نقشه‌های اضطراری سایت.
- مشخص نمودن تعداد پرسنل حاضر در محل حادثه.
- تعریف ارتباطات درون و برون سازمانی.
- مشخص نمودن سخنگوی سازمان^(۱) در مواقع بحران.
- مشخص نمودن محل مرکز فرماندهی عملیات^(۲)

۴-۱- یک مثال عملیاتی:

(2) Incident Commander

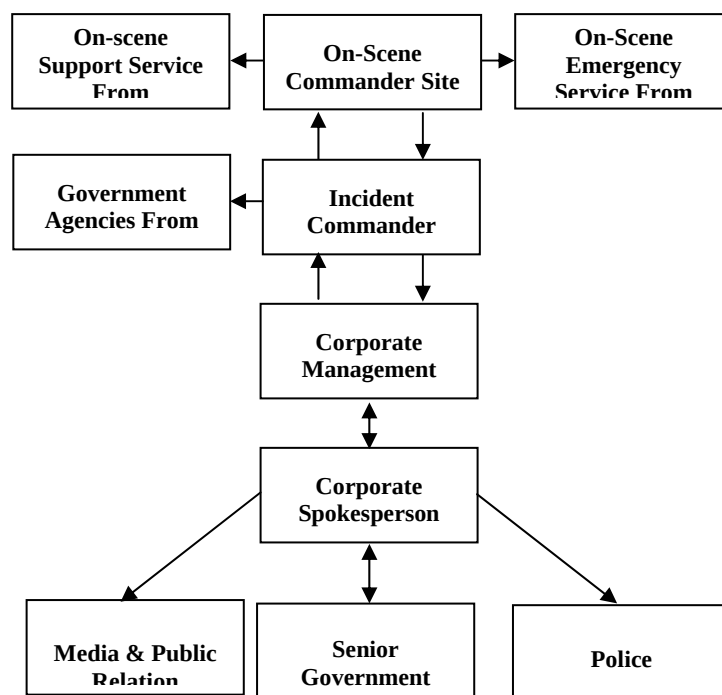
(3) On-Scene Commander

(1) Corporate Spokesperson

(2) Emergency Response Center

از آنجا که داشتن الگویی مناسب کمک شایانی در ارتقاء سطح طرح اضطراری سازمان خواهد نمود در ادامه به بررسی یک طرح اضطراری در یک شرکت فرضی خواهیم پرداخت. در شکل شماره یک نمای شماتیک ارتباطات درون سازمانی و برون سازمانی یک طرح اضطراری را مشاهده می فرمائید.

شکل یک - شماتیک یک طرح ERP^(۳) در سازمان

⁽³⁾ Emergency Response Prepernes

قابل ذکر است فرمانده عملیات مستقر در محل حادثه با توجه به محل وقوع تغییر خواهد نمود اما فرمانده ارشد عملیات مستقل از محل وقوع بحران و ثابت خواهد بود. مراحل اجرای یک طرح واکنش اضطراری از آغاز تا پایان عبارت است از: فاز یک- واکنش در شرایط اضطراری

- مرحله ۱ تماس اولیه مبنی بر وقوع حادثه
- مرحله ۲ اطلاع به فرمانده ارشد عملیات و آماده سازی مرکز فرماندهی عملیات
- مرحله ۳ ارزیابی تیم‌های مقابله با واکنش اضطراری و سنجش وضعیت موجود در مقابل این تیم‌ها
- مرحله ۴ مشخص نمودن فرمانده عملیات مستقر در سایت.
- مرحله ۵ مشخص نمودن منطقه خطر^(۴)
- مرحله ۶ تماس با تیم‌های امدادی درون سازمانی و برون سازمانی در صورت نیاز.
- مرحله ۷ تماس با مسئولین و مدیرانی که بایستی در جریان واقعه قرار گیرند.
- مرحله ۸ تماس با مراجع قانونی در صورت نیاز.
- مرحله ۹ اطلاع رسانی به پرسنل، افراد حاضر در سایت و رسانه‌ها.
- فاز دو- واکنش‌های بازیابی و بازدارنده
- مرحله ۱۰ تماس با خانواده درجه یک پرسنل (همسر، پدر، مادر، فرزند).
- مرحله ۱۱ ارزیابی خرابی‌ها و خسارات وارده به واحدها.
- مرحله ۱۲ اعلام گزارش ارزیابی به مدیریت ارشد.
- مرحله ۱۳ تماس با طرف‌های قانونی متصل به سازمان (مانند شرکت‌های بیمه و ...).
- ۱ اتخاذ تصمیم توسط مدیریت ارشد در خصوص خارج نمودن واحد از سرویس یا ادامه عملیات واحد.

⁽⁴⁾ Danger zone

تخلیه اضطراری پرسنل در فاز یک انجام می‌شود و بدیهیست پس از شروع عملیات و بر اساس دستورات فرماندهان عملیات، طرح تخلیه اضطراری اجرا خواهد شد. در ادامه مباحثی مانند تمیز کردن سایت پس از حادثه^(۱) و تهیه گزارش تحلیلی پیگیری خواهد شد که در به اقدامات تکمیلی معروف می‌باشند. بدیهیست در صورت بروز هرگونه حادثه اقدامات واکنش در شرایط اضطراری بلافاصله به اجرا گذاشته نمی‌شود و فعال نمودن این رویه‌ها نیز با توجه به پیامدهای آن در مواردی که نیاز ضروری به آنها احساس نشود به نفع سازمان نمی‌باشد. بدین معنا که با در نظر گرفتن طبیعت

حادثه و گستردگی آن شاید نیاز به بکارگیری تمام توان سازمان و یا نیاز به نیروهای امدادی برون سازمانی نباشد. لذا بهترین کار تقسیم‌بندی و سطح‌بندی حوادث می‌باشد. در اینجا فرماندهان عملیات (فرمانده سایت و فرمانده ارشد) سطح حادثه را مشخص می‌نمایند و بر اساس سطح مشخص شده، توان شرکت سازماندهی می‌شود. این موضوع در سازمان‌ها کشور کمتر مورد توجه قرار گرفته و تعریف مشخصی از بحران و سطوح مختلف آن در سازمان‌ها موجود نمی‌باشد. در این حالت در صورت بروز هر سطحی از بحران امکان هرز رفتن توان سازمان و هدر رفتن منابع آن وجود دارد.

سطوح بحران پیشنهادی در بعضی از دستورالعمل‌ها عبارت است از:

- سطح یک عدم وجود خطر برای جامعه^(۲)

در این حالت خطری خارج از سازمان وجود ندارد و جامعه در معرض خطر نمی‌باشند. در این حالت امکان کنترل سریع خطر وجود دارد. خطری متوجه جامعه بیرونی نمی‌باشد و پرسنل سازمان توانایی کنترل وضعیت بوقوع پیوسته را دارند. آلودگی زیست محیطی قابل ملاحظه‌ای روی نداده است و تخلیه اضطراری در این مرحله اجرا نخواهد شد.

- سطح دو وجود خطر بالقوه برای جامعه^(۳)

(1) Site Cleanup

(2) No Immediate Public Hazard

(3) Potential Hazard to Public

در این حالت احتمال کشانیده شدن بحران به بیرون از سازمان و در خطر قرار گرفتن همسایگان سازمان وجود دارد. در این حالت استفاده از نیروهای امدادی بیرون سازمانی امری اجتناب ناپذیر می‌باشد و تأثیرات مخرب زیست محیطی شدیدی در پی حادثه روی خواهد داد. در این وضعیت طرح تخلیه اضطراری - عمومی - سازمان به مرحله اجرا گذاشته می‌شود. در تخلیه اضطراری - عمومی - پرسنلی که در امر کنترل بحران دخالتی ندارند به نقاط ایمن^(۲) فراخوان می‌شوند و در این نقطه منتظر فرامین بعدی خواهند ماند. بنابراین در این حالت کنترل خطر با همکاری نیروهای امدادی بیرون سازمانی مقدور می‌باشد.

- سطح سه وجود خطری حتمی و محرز برای جامعه^(۳)

در این حالت امکان کنترل خطر وجود ندارد، ایمنی جامعه بصورت عمومی مورد تعرض قرار گرفته، آلودگی زیست محیطی قابل ملاحظه، شدید و گسترده ای روی داده است. کمک گرفتن از نیروهای امدادی بیرون سازمانی لازم و ضروریست. طرح تخلیه اضطراری بصورت تمام اجرا گذاشته می‌شود و پرسنل از نقاط امن به بیرون از سازمان تخلیه می‌شوند. در این مرحله علاوه

بر پرسنل با کمک نیروهای امدادی بیرون سازمانی طرح تخلیه اضطراری مناطق مسکونی و سایر همسایگان سازمان و حتی تمامی شهر اجرا می‌شود.

مسئول تخلیه اضطراری پرسنل باید مشخص شده و مسئولیت ایشان شرح داده شده باشد. بهتر است فرمی برای مستندسازی بحران از ابتدا اطلاع‌رسانی تا تقسیم وظایف تهیه و همزمان با پیشرفت مراحل عملیات تکمیل گردد.

بحث و نتیجه‌گیری:

با توجه به عواقب هولناک حوادث (طبیعی، صنعتی و ...) داشتن طرحی برای مقابله و کنترل عواقب این حادثه بقاء سازمان را تامین خواهد نمود. در این راستا شناسایی نقاط بحران خیز سازمان، بلایای طبیعی موجود در محل جغرافیایی سازمان و پتانسیل‌های بحران امری مهم و

^(۲) Safe Point or Meeting Point

^(۳) Definite Public Hazard

حیاتی می‌باشد. در پی این شناسایی برآورد استعدادهای موجود در سازمان و نیروهای امدادی برون سازمانی برای پاسخگویی در قبال این بحران‌ها جهت برنامه‌ریزی و ایجاد طرح واکنش در شرایط اضطراری امری ضروری می‌باشد. آموزش‌ها و مستندسازی‌های مرتبط در این زمینه جهت تقویت طرح بسیار مفید می‌باشند. تمرین‌ها و مانورهای واکنش در شرایط اضطراری نیز از الزامات این طرح‌ها می‌باشد که بایستی دقت نماییم اجرای این تمرینات با تمرینات آتش نشانی اشتباه نشود و اهمیت مانورهای واکنش در شرایط اضطراری به هیچ وجه نبایستی کاسته شود. نهایتاً تشکیل و سازماندهی کمیته بحران و داشتن الگویی مناسب جهت واکنش در شرایط اضطراری به‌مراه انجام تمرینات دوره‌ای مداوم و دوره‌ای می‌تواند عواقب ناشی از این بحران‌ها را تا حد قابل توجهی کاهش دهد.

مراجع :

- [1]- How to prepare for workplace emergencies OSHA 3088:2001
- [2]- Ken klarkson, Cyril Cox –Emergency Planning & Preparness-2002
- [3]- Frank P Less-2000 Loss Prevention -Chapter 24